

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

PSICOLOGIA APLICADA A LES CIÈNCIES DE LA SALUT I HABILITATS DE COMUNICACIÓ

Coordinació: RUBINAT ARNALDO, ESTHER

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	PSICOLOGIA APLICADA A LES CIÈNCIES DE LA SALUT I HABILITATS DE COMUNICACIÓ		
Codi	100456		
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA		
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter
	Doble titulació: Grau en Infermeria i Grau en Fisioteràpia	1	TRONCAL/BÀSICA
	Grau en Infermeria	1	TRONCAL/BÀSICA
Modalitat	Presencial		
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6		
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	2.4	3.6
	Nombre de grups	9	4
Coordinació	RUBINAT ARNALDO, ESTHER		
Departament/s	INFERMERIA I FISIOTERÀPIA		
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.		
Idioma/es d'impartició	català - castellà - anglès		
Distribució de crèdits	60% classe magistral 40%seminaris teòrics-pràctics		

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
FIGUERA COLLADA, EVA	eva.figuera@udl.cat	7,4	
FONT CANYELLES, ANTONI	antoni.font@udl.cat	6	
GONZALEZ PALAU, FRANCESCA	francesca.gonzalez@udl.cat	5,8	
PEDREGOSA FAUSTE, SARA	sara.pedregosa@udl.cat	10,8	
RUBINAT ARNALDO, ESTHER	esther.rubinat@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

Informació complementària de l'assignatura

Cada vegada son més els estudis que corroboren la relació entre els factors biològics, psicològic, socials i espirituals del ésser humà. En aquest sentit s'ha estudiat la importància del suport emocional al malalt de càncer, al final de la vida, davant d'una intervenció quirúrgica, les malalties psicosomàtiques...

Per lo tant, les relacions humanes son fonamentals en el camp de les Ciències de la Salut. Partint d'aquesta realitat, el programa que proposem està dividit en dos parts fonamentals. La primera, exposar i descriure els aspectes psicosocials de les relacions humanes i d'altra banda, treballar els fonaments de la comunicació com instrument terapèutic en el tracte amb el malalt i família.

Normativa reguladora de la creació, l'ús i la preservació del material audiovisual enregistrat amb finalitats docents a la FIF

"La Universitat de Lleida informa que, amb finalitats docents, enregistrarà imatges que identifiquin l'estudiantat i altres persones que participen en les activitats acadèmiques. El responsable del tractament d'aquestes imatges és la Universitat de Lleida (dades de contacte del representant: Secretaria General. Plaça de Víctor Siurana, 1, 25003 Lleida, sg@udl.cat; dades de contacte del delegat de protecció de dades: dpd@udl.cat).

Aquestes imatges només s'utilitzen per impartir docència, avaluar els coneixements de l'assignatura i per a projectes de millora docent.

L'ús de les imatges respon a l'obligació legal de la UdL d'impartir i millorar la docència universitària, d'acord amb la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats. Les imatges, un cop enregistrades, es conserven com a mínim mentre no prescriguin les corresponents accions i reclamacions contra l'avaluació aprovada pel professorat.

Es destrueixen en els termes i condicions previstes en la normativa sobre conservació i eliminació dels documents administratius de la UdL, i les taules d'avaluació documental aprovades per la Generalitat de Catalunya (<http://www.udl.cat/ca/serveis/arxiu/>).

La UdL no comunicarà mai aquestes dades a tercers, llevats dels casos estrictament previstos en la Llei.

Les persones interessades poden accedir a les seves imatges; sol·licitar-ne la rectificació, supressió o portabilitat; oposar-se al tractament i sol·licitar-ne la limitació, mitjançant escrit tramès a l'adreça dpd@udl.cat <<mailto:dpd@udl.cat>>. També poden presentar una reclamació adreçada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, mitjançant la seu electrònica de l'Autoritat (<https://seu.apd.cat>) o per mitjans no electrònics.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Conèixer els fonaments de les relacions humanes.

Conèixer els fonaments i l'aplicació de la teoria de l'Anàlisi Transaccional en un entorn social i sanitari

Comprendre els principals conceptes de la comunicació humana

Competències

Bàsiques:

CB1 Posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

CB5. Saber desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Específiques:

CE11. Identificar les respostes psicosocials de les persones davant les diferents situacions de salut (en particular, la malaltia i el sofriment), seleccionant les accions adequades per proporcionar ajuda en les mateixes.

CE12. Establecer una relació empàtica i respectuosa amb el pacient i família, d'acord amb la situació de la persona, problema de salut i etapa de desenvolupament.

CE13. Utilitzar estratègies i habilitats que permetin una comunicació efectiva amb pacients, famílies i grups socials, així com l'expressió de les seves preocupacions i interessos.

CE34. Tenir una actitud cooperativa amb els diferents membres de l'equip.

Transversals:

CT1 Adquirir una adequada comprensió i expressió oral i escrita de el català i de l'acastellà.

Generals (*Llibre Blanc de la Titulació del Grau d' Infermeria, ANECA*)

CG1. Capacitat per adaptar-se a les noves situacions

CG2. Habilitats de gestionar la informació

Resultats d'aprenentatge:

- Identificar la diversitat de les relacions humanes.
- Identificar les accions que es poden donar en una situació determinada tant en un context de salut com de malaltia.
- Dissenyar una valoració psicosocial que doni resposta a les necessitats de les persones, des d'una visió holística.
- Triar les variables de la comunicació i les tècniques que poden facilitar una comunicació terapèutica.
- Identificar les accions que es poden donar en una situació de malaltia terminal i dol.
- Identificar els problemes i recerca de la millor solució.
- Reconèixer les necessitats d'aprenentatge i actuar en conseqüència.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Unitat temàtica I. Aspectes psicològics de la personalitat

Unitat temàtica II. Fonaments de la interacció grupal

Unitat temàtica III. Factors psicosocials de la malaltia psicosomàtica. Treballem la gestió de por al contagi per COV19. Gestió en els professionals i pacients.

Unitat temàtica IV. La comunicació en el context socio-sanitari. La comunicació terapèutica o Relació d'Ajuda.

Unitat temàtica V. Identificació i aplicació dels aspectes psicosocials en els cuidatges d'Infermeria

Unitat temàtica VI. Introducció al tema de les addiccions psicosocials.

Unitat temàtica VII. Aspectes psicosocials de la violència. Acciones de adaptació, contenció i mediació.

Unitat temàtica VIII. Atenció pal·liativa (mort, dol, cronicitat...). Dol arrel de una mort per COVID-19.

Eixos metodològics de l'assignatura

Les classes teòriques s'impartiran via on-line a través de l'eina videoconferència del campus Sakai. Els materials de suport es pujaran a l'apartat de recursos de l'assignatura del cada campus virtual. Aquestes s'impartiran a la totalitat del grup.

"Us informo que les sessions on-line tindrà lloc mitjançant l'eina de videoconferència del Campus Virtual, a través de la qual es poden usar i enregistrar la vostra imatge, la vostra veu i, fins i tot, l'espai físic triat per participar-hi.

Us encoratjo perquè trieu els espais que menys incidència tinguin en la teva intimitat.

El responsable del tractament d'aquestes dades personals és la Universitat de Lleida (dades de contacte del representant: Secretaria General. Plaça de Víctor Siurana, 1, 25003 Lleida, sg@udl.cat; dades de contacte del delegat de protecció de dades: dpd@udl.cat).

Els seminaris teòrics-pràctica en grups mitjans i les classes practiques en grups petits s'impartiran presencialment i es treballaran a través de les Activitats del campus virtual on el professor les penjarà i l'alumne també les presenta per aquesta via. Els treballs podran ser lliurats de forma individual o en petits grups.

S'obrirà l'apartat del forum per complementar l'aprenentatge de la matèria i facilitar la interacció entre professors i alumnes. D'aquesta manera es podrà fer intercanvi de dubtes.

La metodologia s'adaptarà als diferents objectius descrits en l'assignatura, utilitzant els següents mètodes didàctics:

En l'exposició dels continguts teòrics en gran grup, la metodologia serà interactiva deductiva: la lliçó magistral amb suports clàssics i audiovisuals, facilitant al màxim la participació de l'alumne i fomentant la reflexió i discussió.

En l'exposició teòric-pràctica en grups mitjans y/o petits, la metodologia serà interactiva deductiva i col·laboratiu, on s'utilitzaran: sessions de debat individual i en grup, d'estudi de casos, Roy Play i realització d'un audiovisual.

La metodologia per la opció de l'avaluació única, es realitzarà mitjançant un contracte d'aprenentatge entre l'estudiant i professor/a. Es realitzarà semipresencial, amb sessions de tutories periòdiques per el professor/a de l'assignatura.

Per a tots els alumnes: es treballarà i es mantindrà la comunicació mitjà el campus virtual amb la plataforma Sakay

Sistema d'avaluació

Es tracta d'una avaluació continuada i acumulativa durant el període docent de l'assignatura

L'avaluació continuada té com a finalitat la valoració de l'assimilació progressiva dels continguts i de les competències que l'estudiant ha d'assolir, inicialment prefixats i recollits en la guia docent en la seva programació i planificació.

Per aprovar l'assignatura, cal superar cadascun dels apartats següents per separat:

1. Participació en l'aula i seminaris, tutories virtuals, participació en les videoconferències, i contacte per correu amb el professor per dubtes (10% de la nota)

L'alumne haurà de presentar-se al 80% dels seminaris programats i participar activament en el treball grupal. Les faltes que superin el 20% per motius justificats, es compensaran amb un treball específic que demanarà el professor responsable del seminari. Si se falten mes sense motius, se anirà descomptant de la nota del seminari 0,25 punts. Avaluarà individualment cada seminari seguint una pauta d'avaluació on es tindrà en compte: destreses d'aprenentatge, destreses en treballs grupals i actituds.

1. **El 40%** de la nota final correspondrà a la **realització d'un audiovisual**. Aquesta part de l'avaluació té l'objectiu d'integrar tots els continguts teòrics que els alumnes han treballat al llarg de l'assignatura. Es proposarà que realitzin un vídeo on representin situacions reals o imaginades aplicant els continguts que s'han desenvolupat en l'assignatura. Aquest vídeo es farà en grup, es a dir, la nota serà la mateixa per tots els components. Per realitzant-lo es presentarà una guia.

1. Realització de una proves tipus test (40% de la nota) de les matèries del programes, de teòric i seminaris format presencial i si situació covid-19 format on-line mitjançant l'eina tests del campus virtual.

Realització de la proves tipus test de la matèria del programa teòric y seminaris. S'ha d'aprovar el exàmens amb una nota mínima de 5.

1. Presentació per escrit dels documents teòric-pràctics programats en grup funcional o individual dins dels seminaris (10% de la nota).

Els documents hauran de seguir el format presentat al espai recursos del campus virtual, i s'hauran de presentar durant la setmana següent a la realització del seminari. Tots els treballs seran entregats per la via activitats mitjançant l'aplicatiu del campus virtual. **No s'acceptaran** treballs que s'entreguin per altres vies.

Per que l'estudiant pugui saber i seguir la seva evolució en el procés de l'aprenentatge de l'assignatura, se'ls mostraran rúbriques de las diferents evidències d'avaluació.

Important: *Per tenir l'assignatura superada hauran de ser aprovats per separat els tres blocs des apartats, amb una nota de cinc (5) com a mínim.*

Quadre resum de l'Avaluació

Activitat	Valor Avaluació
Proba escrita de part teòric	40%
Proba audiovisual	40%
Elaboració d'informes	10%
Participació en teòrics i seminaris	10%

Altres requisits d'avaluació

Assistència del 80% a las sessions grupals
Amb penalització de 0,25 punts

Avaluació única:

Segons la Normativa de l'avaluació i la qualificació de la docència en els graus i Màsters a la UdL, aprovada en Consell de govern el 26 de febrer de 2014 pel vicerectorat de Docència:

Per tal de facilitar a l'estudiant poder compaginar l'estudi amb el desenvolupament d'activitats laborals –fet que la naturalesa de l'avaluació contínua fa difícil-, l'estudiant que ho desitgi tindrà dret a renunciar a l'avaluació contínua a l'inici de curs, i tindrà dret a la realització d'una avaluació única (mitjançant un sistema que determini el professor o professora responsable de l'assignatura). Si la naturalesa de l'assignatura ho demana, serà requisit indispensable per tenir l'opció d'avaluació única l'assistència a determinades activitats presencials. La Comissió d'Estudis del centre responsable de l'ensenyament de grau o màster afectat haurà d'establir els mecanismes mitjançant els quals l'estudiant podrà acollir-se a aquest dret, el termini de presentació d'instàncies, així com la documentació que ha d'aportar justificativa de la seva activitat laboral.

L'avaluació es pacte mitjançant un contracte acadèmic amb el professor .

L'avaluació única de aquells estudiants que opten amb aquesta situació realitzaran les activitats amb sessions tutorials de forma semipresència on se valorarà el seu procés d'aprenentatge.

L'avaluació serà sumatòria. Totes les parts, que s'indiquen, tindran que ser aprovades amb un 5.

L'assistència a les sessions tutories serà obligatòria. Si se falten, se anirà descomptant 0,25 punts de la nota

Per que l'estudiant pugui saber i seguir la seva evolució en el procés de l'aprenentatge de l'assignatura, se'ls mostraran rúbriques de las diferents evidències d'avaluació.

Per tal de superar l'avaluació única, l'alumne haurà de superar:

- Una prové tipus test de la matèria del programa de teòric (40%) . Necessàriament hauran de tenir una nota mínima de 5.
- Presentació dels exercicis sol·licitats pel professor del treball autònom a través del campus virtual (10% de la nota).
- Participa en la realització de audiovisual (40%), es podrà pacta amb les professores
- Assistència a una tutoria pactada en format virtual responsable (10% de la nota)

Quadre resum de l'Avaluació:

Activitat	Valor Avaluació
Proba escrita se part teòric	40%
Participar audiovisual (pacte professores)	40%
Elaboració de informes	10%
Participació en tutories	10%

Altres requisits d'avaluació

Assistència a las sessions de tutories

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA I RECURSOS D'INFORMACIÓ RECOMANADA

Encara que al llarg del curs s'aniran recomanant lectures a partir dels temes impartits, a continuació s'exposen les lectures bàsiques per aquesta assignatura

INTRODUCCIÓ

Stangor, Ch (2011) *Introduction to Psychology*. Saylor.org: <http://www.saylor.org/books/>

ANÀLISI TRANSACCIONAL I CURES PAL·LIATIVES

Barbero, J, Bayés R, Gómez, M. y Torrubia, P. Sufrimiento al final de la vida. *Med Pal* 2007; 14 (2):93-99.

Berne, E. (2007). *Juegos en que participamos*. Barcelona: RBA.

Colell, R. (2008). *Enfermería y cuidados paliativos*. Lleida: PPU.

Colell, R, Limonero, J. y Otero, M. D. Actitudes y emociones en estudiantes de Enfermería ante la muerte y la enfermedad terminal. *Investigación en Salud* 2003; 2: 104-112.

Colell, R. Relación entre la inteligencia emocional y la motivación para trabajar en cuidados paliativos en estudiantes de Enfermería. *Med Pal* 2006; 13(4):186-191.

Colell, R. (2012). *Factores psicosociales de las relaciones humanas. En enfermería y en el ámbito de las Ciencias de la Salud*. Madrid: Bubok.

Massó, F. (2007). *Análisis Transaccional I*. Madrid: CCS.

Kübler- Ross, E.(2010). *Sobre la muerte y los moribundos*. Barcelona: Debolsillo.

Utor, L. Capacitación de Enfermería en cuidados paliativos. *Med Pal* 2007; 14 (2):100-103.

Stewart, I. y Joines, V. (2007). *AT hoy. Una nueva introducción al Análisis Transaccional*. Madrid: CCS.

INTERACCIÓ GRUPAL

Álvaro, J.L. Y Garrido, A. (2003) *Psicología social: perspectivas psicológicas y sociológicas*. Mc Graw Hill. Madrid

Lynch, B., McCormack, B. and T. McCance. "Development of a model of situational leadership in residential care for older people" *Journal of Nursing Management*, 19 (2011): 1058-1069.

Martínez, M. y Salvador, M. (2005) *Aprender a trabajar en equipo*. Paidós. Barcelona.

LA MALALTIA PSICOSOMÀTICA

Carballo, J. R. (2008). *La Medicina psicosomática*. Madrid: Díaz De Santos.

Chiozza, L. (2010). *¿Por qué enfermamos?* Tafalla: Txalaparta.

Rudiger, D. y Dethlefsen, T. (2009). *La enfermedad como camino. Un método para el descubrimiento profundo de las enfermedades*. Barcelona: DeBolsillo.

Sánchez, T. (2009). *La psicosomática: del silencio de las emociones a la enfermedad*. Madrid: Biblioteca Nueva.

COMUNICACIÓ TERAPÈUTICA O RELACIÓ D'AJUDA

Arce, M. C. y Carballal, M.C. (2010) *Técnicas de comunicación y Relación de Ayuda en Ciencias de la Salud*. Madrid: Elsevier.

Colell, R. (2012). *Factores psicosociales de las relaciones humanas. En enfermería y en el ámbito de las Ciencias de la Salud*. Madrid: Bubok.

Bermejo, J.C. (2011). *Introducción al counseling (relación de ayuda)*. Santander: Sal Terrae.

CÀNCER

Cruzado J. A. (2014). *Manual de psicooncología. Tratamiento psicológico en enfermos con càncer*. Madrid: Pirámide.

Frouchtmann, M S. (2009). *Mi càncer y yo*. Barcelona: Plataforma.

Pausch, R. y Zaslow, J. (2008). *La última lección*. Barcelona: Grijalbo.

Siegel, B. S. (2009). *Ejercicios para el alma*. Madrid: Obelisco.

ADICCIONS

Becoña, E., Cortés, M. (coords.) (2011) *Manual de adicciones para psicólogos especialistas en psicología clínica en formación*. Socidrogalcol. Barcelona.

Beattie, M. (2009). *Libérate de la codependencia*. Málaga: Sirio.

Braiker, B. H. (2012). *La enfermedad de complacer a los demás*. Madrid: Edaf.

Etxebarria, L.(2007). *Ya no sufro por amor*. Madrid: Martínez Roca.

Etxebarria, L. (2013). *Tu corazón no está bien de la cabeza*. Barcelona: Paidos Iberica.

Mellody, P. Wells, A. y Keith, J. (2006). *La adicción al amor*. Barcelona: Obelisco.

Norwood, R. (2012). *Las mujeres que aman demasiado*. Barcelona: Zeta Bolsillo.

VIOLENCIA I MEDIACIÓ

Gómez, M.R. y Domínguez, I.M. (2017) *La mediación en psicología*. FOCAD-Consejo General de la Psicología de España.

Lipson, R., Berlin, J., Fishkind, A., Zeller, S. (eds.) (2008) *Emergency Psychiatry: Principles and Practice*. Wolters Kluwer.

PROCÉS DE DOL

Díaz, I. (2004). *I ara, on es? Com ajudar els nens i els adolescents a entendre la mort*. Barcelona: Viena Edicions.

James, J. W. y Friedman, R. (2003). *Manual para superar pérdidas emocionales*. Madrid: Los Libros del Comienzo.

Neimeyer, R. (2007). *Aprender de la pérdida*. Madrid: Paidós.

Worden, J.H. (2013). *El tratamiento del duelo*. Barcelona: Paidós.